

מודלים למדידת החזר ההשקעה החברתית – תקציר מנהלים

רקע לכתיבת דוח

התפתחות הארגונים החברתיים מעלה בקרב הארגונים והגופים הקשורים אליהם שאלות הנוגעות לתפקוד והתנהלות הארגונים. נראה כי ארגונים רבים בישראל בשלים לעסוק בסוגיות "ארגוניות" יותר מבעבר לצד שיפור קשריהם עם גופים חיצוניים, עסקיים וציבוריים. כמו כן, נראה כי גופים מממנים דורשים מידע גדל והולך לפני מתן כל תרומה. נראה כי חשיבה במונחים של אפקטיביות, התייעלות והחזר השקעה הופכים למקובלים יותר בקרב הארגונים ונדרשים יותר ויותר על ידי גופים מממנים. העולם החברתי, מגדיל את מרחבי התייחסותו, ומעבר לתרומה, התנדבות ופעילות חברתית, עולה השיח על השקעה חברתית והחזר חברתי. המגמה של תורמים כיום מול התוכניות הנתמכות היא דרישה להצגת התוצאות הצפויות בהתאם להשקעה. עם זאת, אין עדיין דרישה בישראל לחישוב מובנה של החזר השקעה חברתית.

גישת SROI

מבוססת על מדידת השפעות הפעילות החברתית לאורך זמן באמצעות ערכים כלכליים. SROI הוא כלי המשרת ארגונים, משקיעים ותורמים בקבלת החלטות על תמיכה, בחינת אופן הפעילות, ניצול המשאבים, והדגמת השפעה מקסימאלית על החברה. היכולת לחשב את החזר ההשקעה החברתי טמונה בהבנת מחזיקי העניין של הארגון החברתי וכל ההשפעות האפשריות עליהם. החדשנות שהשיטה מביאה עמה היא בדרישה לחשיבה אל מעבר לתוצאות המיידיות שהארגון החברתי מייצר, אל השפעות ארוכות טווח בראייה מערכתית. השיטה בוחנת כיצד ההשפעות באות לידי ביטוי בקרב כל המעורבים בארגון או בפרויקט החברתי.

potential one בחרה שני מודלים הנעים על ציר אחד של השקעה-תוצרים-תוצאות-השפעות.

מודל OASIS

מודל OASIS מיועד לבחינת יזמות עסקית חברתית ברמה ארגונית כדי למדוד את ביצועי הארגון כולו. עד כה הופעל המודל רק במסגרת יזמות עסקיות חברתיות. המודל יסודי מאוד ומבוסס על עקרונות עסקיים ועבודה מעמיקה של חיבור כל קצוות הארגון. חישוב SROI במסגרת OASIS דורש הטמעת מערכת ממוחשבת מעמיקה ומורכבת, ומבוסס על תחזיות של 10 שנים, זמן סביר להתייחסות לעסק ולהשקעה הנדרשת לו.

מודל LBG

במסגרת LBG מתייחסים לכל סוג של תרומה כ-CCI, כיוון שבכל ערוצי הנתינה והתרומה העסק מצפה לקבל תמורה בין אם במוניטין, בשימור עובדים, בעלייה במכירות או בכל מינוף אחר. מודל ה-LBG מאפשר מתן מידע מוסדר ומעודכן להנהלת העסק לקבלת החלטות אסטרטגיות להשקעה בקהילה.

מודל SROI תובנות ומסקנות

- הניסיון היישומי של מודלים למדידת SROI הוא יחסית מצומצם.
- המודלים למדידת השפעה חברתית הינם ספציפיים לסוג מסויים של ארגונים: יזמויות עסקיות-חברתיות או במסגרת השקעות חברתיות של ארגוניים עסקיים. עם זאת, שני המודלים, OASIS ו-LBG מודדים רק את ההשפעות הישירות על מקבלי השירות ולא ההשפעות החברתיות הרחבות יותר.
- מודלים אחרים אינם מודדים במדויק את החזר ההשקעה החברתית: הם מציגים תוצאות חלקיות בפרויקטים מגוונים, מתמקדים בתוצרים ובתוצאות ופחות בהשפעה חברתית לאורך זמן
- **אין כיום מודל SROI שמשקף את כל ההשפעה החברתית ומתרגם אותן להחזר השקעה חברתית**

הניתן למדידה

- אנו מאמינים כי באמצעות המודל המתאים ניתן לייצר הצלחה ולשנות תפיסת העמותות לגבי יצירת השפעה חברתית והמשמעות הכלכלית-חברתית של פעולתן. בדומה לכל שינוי ארגוני משמעותי מומלץ להתחיל עם מספר מצומצם של ארגונים במסגרת פיילוט.
- להערכתנו במסגרת שישה חודשי עבודה ניתן להתקדם באופן משמעותי בפיתוח מודל SROI המתאים לארגונים חברתיים בישראל ובניסיון יישומי להטמעתו. בחירת הארגונים שישתתפו בפיילוט צריכה להתבסס על: גודל הארגון; היקף הפעילות; מוכנות לשינוי; דרישת גופי המימון של הארגון למידע ולהצגת תוצאות והשפעות מדידות